

KİŞİLİK GELİŞİMİNDE AİLE TUTUMLARININ ÖNEMİ

Çocuğumuzu sevgimizden ve ilgimizden mahrum etmeden, ona bağırmadan,

cezalandırmadan, belli kurallara ve beklentilere uymasını nasıl sağlayabiliriz. Daha da önemlisi onun kendini seven, kendine güvenen, sorumluluk sahibi, mutlu ve içsel disiplini gelişmiş bir insan olarak büyümesi için neler yapabiliriz.

Bunun için öncelikle anne baba olarak tutumlarımızı gözden geçirmemiz yararlı olacaktır.

Anne babaların çocuklara karşı tutumları ve kendi aralarında kurdukları iletişim çocuğun sağlıklı bir kişilik kazanmasını etkiler. Kişilik gelişimi, genetik ve çevresel faktörlere bağlı olarak şekillenir. Çocukluk döneminin en önemli yaş aralığı olan 0-6 yaş dönemi, çocuğun çevreyle etkileşimin arttığı ve kişiliğin şekillendiği dönemdir. Bu dönemde çocuk çevresiyle sosyalleşmeye başlarken bir taraftan da çevreyi gözlemleyerek model alır. Çocuğun model alacağı çevresindeki ilk kişiler anne ve babadır. Bu sebeple ebeveynlerin çocuğa karşı tutumları ve kendi aralarında kurdukları iletişim modelleri çocuğun sağlıklı bir kişilik kazanmasını etkiler.

Anne babanın, çocuğa sevgi ve ilgi göstermesi, çocukla kurdukları iletişim, çocuğu bir birey olarak kabul etmeleri, eğitimde kullandıkları disiplin yöntemleri anne ve baba tutumlarının belirleyicisidir. Ayrıca anne ve babanın yetiştiği ortam, sosyo-kültürel durum, eğitim seviyeleri, geç ya da erken yaşta anne baba olmaları da anne baba tutumlarını şekillendiren etmenlerdir.

Aile içinde ilgi ve sevgi göremeyen çocuk dikkat çekmek için çeşitli olumsuz davranışlar sergileyebilir. İstenmeyen bu olumsuz davranışlarda; ailelerin baskıcı, tavizkar ve ilgisiz tutumlarını görüyoruz.

Baskıcı tutumda; aile çocuğa söyleneni yapması konusunda güç kullanır. Aşırı korumak, kontrol etmek, tehdit etmek, bağırmak, akıl vermek, ceza gibi yöntemler kullanılır. Bu tutumu gören çocuk; kendini değersiz hisseder, korkar, üzülür, şiddete yönelebilir, çevresi ile iletişimi azalır.

Tavizkar tutumda; çocuğun her istediği yapıldığı için çevresindeki, diğer insanların hakları ve ihtiyaçları olabileceğini düşünemez, önemsemez, geleceğin bencil ve doyumsuz bireyi olarak gelişir.

İlgisiz tutumda ise çocuk; kendisini mutsuz, değerersiz, yetersiz ve yalnız hisseder. Anne babanın rehberliğinden yoksun olduğu için, yaşam becerilerini edinemez, problem çözme becerileri yetersiz, sosyal ilişkileri zayıftır.

Gelişimsel açıdan hazır olduğu halde çocuğunuza sorumluluklar vermezseniz, korkmasın diye yalnız uyutmazsanız, düşük not alır diye ödevlerini siz yaparsanız, temiz olmaz diye yıkanmasına izin vermezseniz ve arkadaşları ile sorunlarında siz devreye girerseniz çocuğunuzu korumuş olmazsınız. Aksine onu hayat karşısında savunmasız bırakırsınız. Karşılaştığı problemleri başkasının desteği olmadan çözemez hale getirirsiniz.

Olumlu ve sağlıklı anne baba tutumları, sevgiyi ve eğitimdeki disiplini çocuğuna dengeli bir şekilde verebilen anne baba tutumudur. Çocuğuna kararlı davranan, ödüllendiren, sevgi ve ilgi gösteren, olumsuz davranışları iyileştirmek için çocuğuyla birlikte çözüm arayan ve onu birey olarak kabul eden anne baba tutumudur. Anne babalar, disiplin uygularken çocuğun yaşına, gelişim özelliklerine uygun olarak sevgi ve hoşgörü çerçevesinde davranmalıdırlar.

Olumlu davranışlar ödülle pekiştirilirken, olumsuz davranışlar çocuğun kişiliğine yönelik değil, davranışına yönelik olarak cezalandırılmalıdır.

Olumlu ve sağlıklı tutumla yetişen çocuklar, kendi benliğini tamamlayan, yapıcı, özgüvenli, başarılı ve mutlu çocuklardır...

şengül YILDIRIM

Rehber Öğretmen

Kaynakça:

7-19 Yaş Aile Eğitimi Programı

<http://aile-danismanligi.com>

resim:<http://www.doktorsitesi.com>